Datum
2026-10-13

Vår ref
Anders Persson

Er ref
LI2026/01167

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
li.bb@regeringskansliet.se

Innovationsföretagens remissvar – Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan

Innovationsföretagen (i remissmissivet angivet med vårt tidigare namn Svenska teknik- och designföretagen) tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Boverkets rapport 2026:16, Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan enligt EU-direktivet om byggnaders energiprestanda.

Innovationsföretagen är en bransch- och arbetsgivarorganisation som företräder innovativa företag inom den kunskapsintensiva tjänstesektorn. Vi samlar 900 medlemsföretag med sammanlagt över 45 000 medarbetare. Bland medlemsföretagen finns arkitekt-, teknik-, industri- och techkonsultföretag samt företag inom provning och certifiering. Våra medlemsföretag medverkar i hela samhällsbyggnadsprocessen och har stora möjligheter att påverka byggnaders funktion, resursanvändning, klimatprestanda och långsiktiga värde i tidiga skeden.

Innovationsföretagen ser positivt på att reglerna utvecklas mot redovisning av klimatpåverkan under hela livscykeln och bindande gränsvärden. För att regleringen ska bli ett effektivt styrmedel behöver den samtidigt ge en tydlig och långsiktig signal till marknaden. Företag som investerar i kompetens, nya metoder, digitala verktyg, material och lösningar med bättre klimatprestanda behöver kunna få avsättning för dessa investeringar. Kraven bör därför vara ambitiösa, förutsägbara och utformade så att bättre lösningar faktiskt premieras.

1. Sammanfattning

- Innovationsföretagen tillstyrker införandet av krav på livscykel-GWP och bindande gränsvärden och anser att reglerna bör vara ett aktivt omställningsinstrument, inte enbart en miniminivå som marknaden förväntas nå även utan ytterligare åtgärder.
- Innovationsföretagen förordar den högsta ambitionsnivån, alternativ 1, som utgångspunkt för gränsvärdena 2030 och anser, i linje med sitt tidigare remissvar om gränsvärden för klimatdeklarationer, att ambitionsnivån ska vara hög och långsiktigt förutsägbar.

- Innovationsföretagen anser att en hög ambitionsnivå ska kombineras med tydliga och enhetliga metoder, tillgång till kvalitetssäkrade klimatdata, stöd för mindre företag samt transparent hantering av verkligt avvikande byggnadsförutsättningar.
- Innovationsföretagen anser att hela livscykeln och systemets samlade funktion ska vara styrande för val av lösning och att ett gränsvärde som initialt fokuserar på A1–A5 inte får leda till att en del av systemet optimeras på bekostnad av byggnadens samlade klimatprestanda, funktion, livslängd eller anpassningsbarhet.
- Innovationsföretagen anser att resurshierarkin i den uppgraderade Färdplanen för fossilfri konkurrenskraft – bygg- och anläggningssektorn ska vara en central utgångspunkt: tänk om, optimera nyttjandet, förläng livslängden, anpassa, komplettera och bygg nytt först när behovet inte kan lösas högre upp i hierarkin.
- Innovationsföretagen anser att kunskap i projektering och tidiga skeden är ett centralt verktyg för klimatomställningen och att regelverk och beställarkrav ska skapa efterfrågan på och betalningsvilja för denna kompetens.
- Innovationsföretagen anser att det offentliga ska vara förebild och marknadsskapare genom långsiktiga investeringar, upphandling och beställarkrav som premierar verifierad klimatprestanda, kvalitet och livscykelvärde.
- Innovationsföretagen anser att klimatberäkningarnas kvalitet och jämförbarhet ska säkerställas nationellt, att beräkningar och redovisning ska kvalitetssäkras av kvalificerad och oberoende kompetens samt att digitala dataflöden och gemensamma standarder ska höja kvaliteten i besluten, möjliggöra återanvändning av data och minska onödig administration.
- Innovationsföretagen anser att övergången mellan dagens klimatdeklarationssystem och de nya reglerna om livscykel-GWP behöver utformas så att kontinuiteten i klimatdata, kompetens och arbetssätt upprätthålls. Ett onödigt avbrott i den nationella klimatredovisningen bör undvikas.
- Innovationsföretagen anser att en tydlig utsläppsbana bör beslutas och kommuniceras i god tid, med löpande uppföljning och möjlighet till tätare skärpningar när utvecklingen av data, teknik och marknadsförutsättningar motiverar det.
- Innovationsföretagen anser att sanktionsnivåerna vid överskridande av gränsvärdet för byggskedets klimatpåverkan (GWP-GHG, A1–A5) ska utformas så att efterlevnad är ekonomiskt rationell och sanktionerna effektiva, proportionerliga och tillräckligt avskräckande.

2. Höga ambitioner ska skapa en marknad för bättre lösningar

Innovationsföretagen har tidigare ställt sig positivt till bindande gränsvärden men samtidigt framhållit att nivåerna behöver vara tillräckligt skarpa för att vara drivande. I vårt remissvar 2024 avseende Boverkets rapport 2023:20 betonade vi att kraven bör ligga minst i linje med bygg- och anläggningssektorns färdplan, skärpas successivt och ge företagen förutsättningar att investera i forskning, utveckling och nya lösningar med långsiktig avkastning.

Boverket analyserar tre ambitionsnivåer. Alternativ 1 är Boverkets operationalisering av en nivå i linje med EU:s övergripande mål om 55 procents utsläppsminskning till 2030, men Boverket konstaterar att det saknas EU-vägledning om hur målet exakt ska översättas till gränsvärden för enskilda byggnader. Som antaget närmevärde för 1990 års nivå används 2020 års 75-percentil. För byggnadstyper med referensvärden innebär metoden cirka 46–49 procent lägre nivå än medianen 2020. Alternativ 2 innebär 35 procent och alternativ 3 25 procent lägre nivå än medianen. Boverket föreslår alternativ 2 med hänvisning till en avvägning mellan klimatambition och genomförbarhet.[1]

Boverkets nulägesanalys antar att utvecklingen av material och energi i sig leder till en genomsnittlig minskning av byggnaders klimatpåverkan med cirka 25 procent mellan 2020 och 2030. Designval, utbyte av material och optimering av mängder ingår inte i denna reduktion, samtidigt som Boverket bedömer att sådana projekteringsåtgärder sannolikt har en betydande och kostnadseffektiv potential. Gränsvärdets styreffekt måste därför bedömas mot den utveckling som väntas även utan gränsvärdet, inte enbart mot 2020 års utsläppsnivå.

För alternativ 2 uppskattar Boverket att den ytterligare utsläppsminskningen för enbart nybyggda flerbostadshus och kontor är cirka 0,2–0,4 miljoner ton CO2eq per år jämfört med ett scenario utan gränsvärden. Med den koldioxidskugga som Boverket använder motsvarar detta illustrativt cirka 0,2–0,6 miljarder kronor per år. Beräkningen avser inte alternativ 1 eller andra byggnadskategorier.

Boverkets underlag visar också att en stor majoritet av dem som besvarade enkäten i samband med Boverkets hearing i augusti 2025 förordade alternativ 1. Boverket anger att i princip ingen av de svarande förordade alternativ 3 och att endast några förordade alternativ 2. Rapporten återger samtidigt farhågor om att lägre ambitionsnivåer kan försämra lönsamheten i investeringar som redan har gjorts i nya produkter och lösningar. Det är en viktig konkurrenskraftsfråga: företag som har gått före och tagit utvecklingskostnader bör möta en marknad där den förbättrade prestandan efterfrågas.

Innovationsföretagen förordar därför alternativ 1 som utgångspunkt för 2030. Boverket identifierar samtidigt större kostnads-, likviditets- och konkurrensrisker för små och medelstora företag vid alternativ 1. Dessa risker ska tas på allvar och mötas med de åtgärder som redan behövs för ett fungerande genomförande: god framförhållning, standardiserade metoder, tillgång till data och verktyg, kompetensstöd samt transparent hantering av särskilda byggnadsförutsättningar. En generellt lägre ambitionsnivå riskerar annars att minska den marknadsmässiga drivkraft som gränsvärdet är tänkt att skapa.

Boverkets konsekvensanalys innehåller illustrativa exempel där mer långtgående krav och vissa stomval kan innebära kostnadsökningar upp till cirka 20 procent. Det är inte en generell prognos för alla projekt; utfallet varierar kraftigt mellan projekt och material. För alternativ 2 anger Boverket typiskt mer måttliga kostnadspåslag på några procent på byggnadsnivå. Boverket framhåller också att prisskillnader kan minska över tid och att klimatpåverkan redan i dag kan reduceras genom projekterings- och materialoptimering utan stora kostnadspåslag.[2]

[1] Boverket 2026:16, del 1, s. 59–62.
[2] Boverket 2026:16, del 1, s. 108, 114 och 126.

Bilagorna ger därmed en mer dynamisk bild än en statisk kostnadsjämförelse. Flera genomförda projekt har nått stora utsläppsminskningar med begränsad eller ingen merkostnad, och flera aktörer bedömer att omkring 35 procents reduktion kan vara kostnadsneutral 2030. Kostnader för kunskap, klimatberäkning och projekteringsoptimering är samtidigt investeringar i förmåga som minskar när arbetssätt, data och verktyg blir etablerade. Regleringen bör därför bedömas utifrån hur den påverkar produktivitet och konkurrenskraft över tid, inte enbart den första projektkostnaden.

3. Hela livscykeln måste styra – undvik suboptimering

Det är positivt att EPBD och Boverkets förslag innebär att livscykel-GWP ska beräknas och redovisas för hela byggnadens livscykel. Samtidigt föreslås själva gränsvärdet begränsas till byggskedet, modul A1–A5. Innovationsföretagen ser skäl för att de utsläpp som sker här och nu ska ha stark styrning, men ett ensidigt fokus på byggskedet får inte bli styrande på bekostnad av byggnadens funktion och klimatprestanda över tid.

Boverket beskriver själv risken för suboptimering. Det är förståeligt att mätbara och relativt säkra utsläpp i byggskedet ges stor vikt i ett inledande skede, men avgränsningen får inte bli styrande för vad som betraktas som den bästa lösningen. Om ett lägre värde i A1–A5 uppnås på bekostnad av livslängd, energianvändning, underhåll, utbytbarhet, anpassningsförmåga eller framtida återbruk har regleringen riskerat att optimera en del på bekostnad av helheten.

Redovisningen av GWP-total bör därför användas aktivt i projektering, beslut och uppföljning och inte endast bli en separat rapporteringsskyldighet. Krav och förbättringar på material, komponenter och delsystem är viktiga, men de är medel och inte slutmål. Målet måste vara byggnadens och det byggda systemets samlade funktion, resurseffektivitet, klimatprestanda och värdeskapande över tid. Regleringen får inte skapa incitament att optimera en enskild modul, komponent eller indikator om systemets totala prestanda försämras. En större initial resursinsats eller investering kan vara motiverad om den ger längre livslängd, lägre energianvändning, mindre underhåll, större flexibilitet eller lägre samlade samhällskostnader.

Boverket har nu publicerat rapport 2026:29, Utkast färdplan för införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan[3]. Det är positivt att färdplanen innehåller en långsiktig process för uppdatering av metod, data och framtida gränsvärdesnivåer fram till 2050. Innovationsföretagen anser att denna process också bör användas för att successivt utveckla styrningen mot byggnadens samlade livscykelprestanda och motverka att enskilda livscykelskeden optimeras på bekostnad av helheten. Metodmässig osäkerhet i framtida livscykelskeden bör mötas genom utveckling av gemensamma antaganden och standarder, snarare än genom att konsekvenser som kan vara avgörande för den långsiktiga nyttan lämnas utan styrande betydelse.

Energiprestanda, underhåll, utbytbarhet, flexibilitet, återbrukbarhet och livslängd behöver därför vägas samman med klimatpåverkan i byggskedet. Den bästa lösningen är den som levererar efterfrågad funktion med hög resurseffektivitet och låg samlad klimatpåverkan under användningstiden.

[3] Boverket (2026), Utkast färdplan för införande av gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan, Rapport 2026:29.

4. Resurshierarkin bör vara vägledande

Innovationsföretagen står bakom den uppgraderade Färdplanen för fossilfri konkurrenskraft – bygg- och anläggningssektorn från 2024, som förenar klimatnytta, konkurrenskraft, resurseffektivitet och ett livscykelperspektiv.

Resurshierarkin innebär att behov först ska mötas genom att tänka om, optimera nyttjandet, förlänga livslängden, anpassa och komplettera; nybyggnad kommer sist. Genomförandet av EPBD bör samordnas med styrmedel för det befintliga beståndet och ge återbruk och cirkulära lösningar likvärdiga villkor, så att systemet inte premierar nyproduktion eller nya produkter enbart på grund av bättre dokumentation.

5. Kunskap i tidiga skeden skapar värde över livscykeln

Boverkets nulägesanalys utgår försiktigt från den förväntade förbättringen av byggmaterial fram till 2030. Samtidigt anges uttryckligen att designval, materialsubstitution och optimering av mängder inte ingår i antagandet, trots att dessa åtgärder bedöms ha en betydande och kostnadseffektiv potential. Det är centralt ur Innovationsföretagens perspektiv. En stor del av den återstående klimatnyttan skapas genom kunskap i tidiga skeden och i projekteringen.

Boverket återger att flera aktörer bedömer att projekteringsoptimering kan minska klimatpåverkan med cirka 10–30 procent. I projektexemplet Takryttaren i Uppsala anges en klimatpåverkan på knappt 200 kg CO2eq/m2 BTA utan merkostnad jämfört med ett jämförbart projekt utan klimatkrav. Kvarteret Omställningen och Kvarteret Återbruket anges ligga kring 200 kg CO2eq/m2 BTA, med uppskattade merkostnader på cirka 5 respektive 6 procent. Detta är projektexempel som Boverket återger, inte generella kostnadsprognoser.[4]

Exemplen visar varför kostnader för projektering inte bör behandlas enbart som en administrativ merkostnad. I projekteringen kan alternativa lösningar jämföras, system optimeras och kostnader och klimatpåverkan påverkas innan lösningarna låses. Förmågan att fatta bättre beslut tidigt bör därför betraktas som en del av regleringens nyttosida, utan att enskilda projekt tas till intäkt för att all ytterligare projektering alltid är lönsam.

Arkitekter, teknikkonsulter, konstruktörer, installationskonsulter, LCA-specialister och andra kunskapsföretag kan i tidiga skeden påverka materialmängder, byggsystem, energibehov, logistik, flexibilitet, reparerbarhet, återbruk och framtida anpassning. Innovationsföretagen anser att produktivitet i detta sammanhang inte bör mätas som minsta möjliga projekteringstid, utan som vilken effekt som skapas per insatt resurs. Mer kvalificerat arbete tidigt kan vara produktivitetsförbättrande om det leder till lägre material- och energianvändning, färre sena ändringar, mindre överdimensionering, längre livslängd eller minskade framtida ombyggnadsbehov.

Kunskapen finns redan i marknaden och har byggts upp genom forskning, pilotprojekt och investeringar i företagen. Nästa steg är att skapa bred efterfrågan. Ett regelverk med tydlig ambitionsnivå gör klimatprestanda till en konkurrensfaktor och skapar en marknad för bättre lösningar. Det ger också förutsättningar för kunskapsföretag att få betalt för den analys och optimering som minskar klimatpåverkan, i stället för att denna kompetens betraktas som ett tillägg som ska levereras utan tydligt värde i affären.

[4] Boverket 2026:16, del 2, s. 18–19 samt del 1, s. 126–127.

Detta bör få genomslag i upphandling och beställning. Funktionsbaserade krav definierar vilken effekt eller funktion som ska uppnås men lämnar utrymme för olika tekniska och systemmässiga lösningar. Därmed kan företag konkurrera med kunskap, innovation och optimering, samtidigt som risken minskar att regler eller beställarkrav låser fast en komponent, teknik eller lösning som senare visar sig ge sämre totalprestanda. Innovationsföretagens medlemsföretag kan genom sin roll i tidiga skeden och systemutformning bidra till att omsätta sådana krav i väl avvägda lösningar.

6. Det offentliga bör vara förebild och skapa en tidig marknad

Det offentliga bör vara förebild och marknadsskapare. Regeringen bör ge berörda statliga myndigheter tydliga och samordnade uppdrag att bidra till genomförandet, bland annat genom instruktioner, regleringsbrev och särskilda regeringsuppdrag. Styrningen bör ange gemensamma mål för klimatprestanda, resurseffektivitet, kvalitet och livscykelvärde samt tydliggöra ansvar för metodutveckling, vägledning, kompetensstöd, dataförsörjning och uppföljning.

Statliga byggherrar och fastighetsförvaltare bör, när det är ändamålsenligt, omsätta denna inriktning i investeringar, upphandling och förvaltning. Funktionsbaserade krav och verifierbara mål bör användas för att premiera lösningar som ger bättre samlad prestanda än miniminivån, samtidigt som tidiga analyser, innovation och konkurrens mellan olika tekniska och systemmässiga lösningar ges utrymme. Även kommuner, regioner och offentliga bolag har genom sina investeringar och upphandlingar möjlighet att bidra till en tidig marknad för lösningar med högre prestanda.

Regeringen bör också säkerställa att erfarenheter och verifierade utfall från offentliga projekt tas till vara systematiskt och används i metodutveckling, framtida översyner av gränsvärden och stöd till marknadens aktörer. Genomförandet behöver samtidigt vara proportionerligt och nationellt samordnat. Gemensamma metoder, harmoniserade data och digitalt återanvändbar information bör användas i stället för parallella rapporteringskrav och lokala särlösningar. På så sätt kan det offentliga skapa referensprojekt, stärka beställarkompetensen och bidra till en tidig marknad för bättre lösningar utan onödig administration eller hinder för mindre företag.

7. Systemgränser, markarbeten och kvalitetssäkring

7.1 Markarbeten och systemgränser

Innovationsföretagen framförde i remissvaret 2024 att klimatpåverkan från markarbeten bör inkluderas. I det nu aktuella förslaget ingår markarbeten i redovisningen av livscykel-GWP, vilket är ett steg i rätt riktning. Samtidigt undantas markförstärkning från det föreslagna gränsvärdet för byggskedet. Den fortsatta regelutvecklingen bör därför innehålla en tydlig plan för hur mark- och grundläggningsrelaterad klimatpåverkan kan ges större styrande betydelse när data och metodik är tillräckligt robusta.

Systemgränserna behöver utformas så att de inte skapar incitament att flytta utsläpp mellan byggnadsdelar eller mellan sådant som omfattas respektive inte omfattas av gränsvärdet. Öppen redovisning av både total livscykel-GWP och den del som omfattas av gränsvärdet är därför viktig för transparens och uppföljning.

7.2 Kvalitetssäkring och likvärdig tillämpning

Klimatberäkningar blir med de nya reglerna en integrerad del av de tekniska egenskapskraven. Det ställer höga krav på datakvalitet, metodkunskap och kontroll. Boverket föreslår att byggnadsnämnderna får ansvar för kontrollen och konstaterar samtidigt att kommunerna har varierande resurser och kompetens och att det kan finnas behov av särskild sakkunskap. Jämförelsen med hur energikraven granskas är dock inte träffande av två skäl. För det första upprättas energideklarationer av certifierade energiexperter, medan inga motsvarande kompetenskrav föreslås för den som tar fram den underliggande klimatberäkningen och livscykel-GWP-redovisningen. För det andra kan energianvändningen följas upp genom kommande energifakturor, medan någon motsvarande uppföljning av klimatpåverkan inte sker.

Om den resurssammanställning som ligger till grund för klimatberäkningen och övrigt verifierande underlag inte ska kunna begäras in vid behov, begränsas i praktiken möjligheterna till en ändamålsenlig tillsyn.

Innovationsföretagen vidhåller därför sin tidigare syn att beräkningen och redovisningen behöver kvalitetssäkras av kvalificerad och oberoende kompetens. Att en certifierad energiexpert i ett senare skede överför uppgifter till energideklarationen är inte i sig samma sak som att den underliggande livscykelberäkningen har granskats av en person med relevant LCA- och byggkompetens. Staten bör säkerställa nationellt likvärdig kontroll genom tydliga kompetenskrav, gemensamma underlag och ett robust systemstöd.

Det är positivt att Boverket föreslår statligt systemstöd och en utvecklad klimatdatabas. Öppna, standardiserade och maskinläsbara data bör kunna återanvändas från projektering och BIM-modeller genom upphandling och produktion till slutredovisning och förvaltning samt ge återkoppling från verkliga utfall till nya projekt. Samma uppgift ska så långt möjligt bara behöva tas fram en gång, så att specialisternas tid används till analys, optimering och beslut i stället för manuell datainsamling och dubbelregistrering. Syftet med digitaliseringen bör därför inte enbart vara lägre administrationskostnad, utan framför allt högre kvalitet i besluten och successivt bättre systemprestanda.

Boverkets konsekvensanalys visar att de nya kraven innebär ökade insatser för klimatberäkning, projektering och livscykelanalys. Innovationsföretagen anser att dessa kostnader måste bedömas i relation till den nytta som bättre beslutsunderlag kan skapa under byggnadens hela livslängd. Tid och kompetens som investeras i tidiga skeden kan möjliggöra bättre systemlösningar, minska material- och energianvändning, undvika överdimensionering och felinvesteringar samt förbättra funktion, flexibilitet, livslängd och framtida anpassningsförmåga. Den relevanta frågan är därför inte enbart vad analysen kostar, utan vilket värde den skapar och vilka framtida kostnader den kan undvika. Boverket uppskattar storleksordningen på denna resursinsats utifrån cirka 11 400 berörda bygglov per år och omkring 40 timmars extra arbete per projekt för klimatberäkningar kopplade till gränsvärdet, motsvarande drygt 230 miljoner kronor per år. Den utökade livscykel-GWP-redovisningen bedöms därutöver innebära cirka 5–20 timmars merarbete per projekt och cirka 30–120 miljoner kronor per år.[5]

7.3 Säkerställ kontinuitet i klimatredovisningen

Boverkets förslag innebär ett avbrott i det nationella lagkravet på klimatredovisning mellan dagens klimatdeklarationssystem och de nya reglerna om livscykel-GWP. Lagen (2021:787) om klimatdeklaration för byggnader föreslås upphöra vid utgången av mars 2027 och från den 1 april 2027 ska inga nya klimatdeklarationer lämnas in

[5] Boverket 2026:16, del 1, s. 108 och 127.

enligt dagens system. De nya kraven börjar tillämpas den 1 januari 2028 för nya byggnader med en användbar golvyta över 1 000 m2. Först den 1 januari 2030 utvidgas kravet till övriga nya byggnader som omfattas av regleringen. Avbrottet kan därför bli längre för sådana byggnader under 1 000 m2 som omfattas av dagens klimatdeklarationskrav men inte av de nya kraven förrän 2030.

Innovationsföretagen ifrågasätter nyttan med ett sådant avbrott. Ur ett systemperspektiv är kontinuitet i data, kompetens och arbetssätt viktig för lärande och återkoppling, jämförelser av verkliga utfall över tid, utveckling och kalibrering av framtida gränsvärden samt bättre beslutsunderlag. Klimatdata som samlas in under övergångsperioden har också ett värde för marknadens kompetensuppbyggnad och bör kunna återanvändas i det kommande livscykelbaserade systemet. Ett avbrott riskerar att bryta de rutiner och den kompetens som redan har byggts upp inför ett mer omfattande livscykelbaserat system.

Övergången bör därför utformas så att kontinuiteten i klimatredovisningen och datainsamlingen säkerställs. Regeringen bör överväga hur dagens krav, eller en proportionerlig övergångslösning, kan upprätthållas fram till dess att de nya kraven omfattar motsvarande byggnader. Befintliga och nya data bör samtidigt kunna återanvändas i det kommande systemet.

8. Förutsägbar skärpning och uppföljning

En långsiktigt tydlig utvecklingsbana för gränsvärdena bör beslutas och kommuniceras i god tid. Formella skärpningar bör kunna ske med tätare intervall än fem år när utvecklingen av data, teknik och marknadsförutsättningar motiverar det, men ska aviseras med sådan framförhållning att företagen kan investera och utveckla nya lösningar.

Uppföljningen bör ske löpande och ge möjlighet att justera metodik när kunskapen utvecklas. Företag ska kunna räkna med att bättre klimatprestanda successivt får större värde på marknaden. Det skapar långsiktiga incitament för forskning, kompetensuppbyggnad, produktutveckling och industrialisering av lösningar som i dag finns i pilot- och spjutspetsprojekt.

Uppföljningen bör fokusera på regleringens effekter och livscykelvärde. Regeringen bör utveckla ett begränsat antal relevanta effektmått som, med så stor användning som möjligt av befintliga och digitalt återanvändbara data, belyser den funktion och nytta som byggnaden levererar i relation till klimatpåverkan, livscykelkostnad och resursanvändning. Även energianvändning, livslängd och underhållsbehov, flexibilitet och framtida anpassning samt reparerbarhet och återbruk bör kunna följas. Uppföljningen bör också visa i vilken utsträckning tidiga analyser minskar överdimensionering, sena ändringar och framtida ombyggnadsbehov. Tidsåtgång, administrativ kostnad, konkurrenseffekter och mindre företags möjlighet att delta bör följas, men som komplement till dessa effektmått och utan att skapa separata rapporteringssystem för varje dimension.

9. Sanktionsnivåer som ger incitament till efterlevnad

Innovationsföretagen anser att regeringen bör säkerställa att sanktionsnivåerna vid överskridande av gränsvärdet för byggskedets klimatpåverkan (GWP-GHG, A1–A5) är tillräckliga för att efterlevnad alltid ska vara ekonomiskt rationell. Om kostnaden för att acceptera sanktionen kan understiga kostnaden för nödvändiga klimatåtgärder försvagas gränsvärdets styrande effekt. Sanktionsnivåerna bör därför prövas mot de faktiska kostnaderna för att uppfylla kraven och utformas så att de är effektiva,

proportionerliga och tillräckligt avskräckande. Det är viktigt för likvärdiga konkurrensvillkor mellan aktörer som investerar i förbättrad klimatprestanda och aktörer som avstår.

10. Avslutande synpunkter

Innovationsföretagen välkomnar riktningen mot livscykelbaserad klimatredovisning och bindande gränsvärden. Regleringen kan bli ett viktigt verktyg för att omsätta den kunskap och de tekniska lösningar som redan finns i sektorn i bred marknadstillämpning.

För att nå dit behöver styrningen förena höga och förutsägbara ambitioner med ett verkligt system- och livscykelperspektiv. Ambitionsnivån är inte tillräcklig i sig; regleringen måste styra mot bästa möjliga funktion och nytta över tid. Kompetens och analys i tidiga skeden bör betraktas som investeringar i bättre beslut, medan komponentkrav, materialkrav och enskilda klimatindikatorer behöver ingå i en bedömning av byggnadens samlade prestanda. Det offentliga bör bidra som förebild och beställare genom funktionskrav och efterfrågan på verifierad klimatprestanda, kvalitet och livscykelvärde.

Vid utvärderingen bör kostnader i tidiga skeden vägas mot kostnader och nyttor under hela den period som byggnaden levererar sin funktion. En lägre initial investeringskostnad är inte samhällsekonomiskt effektiv om den leder till högre drift-, underhålls-, ombyggnads- eller resurskostnader senare; en något högre initial investering kan på motsvarande sätt vara motiverad om den ger större samlad nytta och lägre kostnader över tid. Det avgörande är inte att varje enskild del optimeras var för sig, utan att byggnaden och det system den ingår i levererar efterfrågad funktion med hög resurseffektivitet, låg klimatpåverkan och god samhällsekonomi över tid.

Innovationsföretagen står gärna till förfogande för fortsatt dialog.

13 oktober 2026

INNOVATIONSFÖRETAGEN

Anders Persson

Chef för strategisk utveckling och internationella frågor